

Informator dla placówek edukacyjnych realizujących projekt „Dzień Tumbo – dzień solidarności z dziećmi i młodzieżą w żałobie”

Wspieramy dzieci i młodzież w żałobie

21.11.2023

Pomóż dzieciom i młodzieży zrozumieć proces żałoby.
Pomóż rozmawiać o trudnych uczuciach.
Przygotuj do rozstań, których nie unikną w swoim życiu.

Dlaczego warto edukować uczniów w zakresie śmierci i żałoby?

W Polsce co pół godziny dziecko traci bliską osobę. To oznacza, że codziennie w społeczność szkolną wkracza osierocony uczeń. Szkoła jest ważnym miejscem dla każdego dziecka, a tym bardziej dziecka w żałobie, dlatego powinno się w niej podejmować temat cierpienia, choroby i śmierci. Im bardziej społeczność zostanie „oswojona” z tematyką śmierci, tym łatwiej będzie dziecku, w wypadku straty kogoś bliskiego, odnaleźć się w nowej rzeczywistości oraz uzyskać wsparcie. Mówienie o śmierci i umieraniu jako o normalnym i naturalnym problemie może pomóc młodym ludziom zdobyć umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami.

Celem organizacji „Dnia Tumbo” jest zachęcenie uczniów do rozmowy o śmierci i żałobie oraz poszerzenie wiedzy na temat potrzeb osób po stracie.

Co to jest „Dzień Tumbo”?

- „Dzień Tumbo” to część programu Funduszu Dzieci Osieroconych „Tumbo Pomaga” Fundacji Hospicyjnej, którego celem jest wsparcie psychologiczne i socjalne osieroconych dzieci i nastolatków (www.tumbopomaga.pl). Podstawowym założeniem proponowanego przedsięwzięcia jest pomoc nauczycielom przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych w przygotowaniu dzieci i młodzieży do radzenia sobie z uczuciami związanymi ze śmiercią bliskiej osoby. Realizacja „Dnia Tumbo” daje możliwość poruszenia trudnego tematu śmierci w przystępny sposób.
- Dzień jest połączeniem idei edukacji i pomocy finansowej.
- W przedszkolach oraz klasach 1-3 szkół podstawowych na „Dzień Tumbo” składają się zajęcia dydaktyczne przeprowadzone przez wychowawcę, a realizowane na podstawie opowiadania pt. Trzecie życzenie Tumbo lub innych scenariuszy przygotowanych przez Fundację Hospicyjną. Ich punktem kulminacyjnym może być przygotowanie urodzin słonikowi Tumbo i przeprowadzenie kwesty na rzecz podopiecznych Funduszu Dzieci Osieroconych Tumbo Pomaga.
- W klasach 4-8 szkół podstawowych oraz w szkołach ponadpodstawowych wychowawca lub nauczyciel wprowadza uczniów w tematykę programu „Tumbo Pomaga”, wspierającego dzieci osierocone. Może w tym celu wykorzystać scenariusze zajęć przekazane przez Fundację Hospicyjną. Uczniowie mogą przygotować wydarzenie związane tematycznie z żałobą i osieroceniem oraz organizują kwestę charytatywną na rzecz dzieci po stracie.
- „Dzień Tumbo” czyli „Dzień Solidarności z Dziećmi i Młodzieżą w Żałobie” obchodzony jest 21 listopada – w Światowym Dniu Życzliwości i Pozdrowień, symbolicznie podkreślającym wagę solidarności z potrzebami dzieci po stracie osoby bliskiej. Wszystkie szkoły, które wezmą

w nim udział, otrzymają dyplom zaświadczający o zaangażowaniu w program „FDO Tumbo Pomaga” Fundacji Hospicyjnej.

W jaki sposób przeprowadzić „Dzień Tumbo” w przedszkolach i klasach 1-3 szkoły podstawowej?

- Zachęcamy oddziały przedszkolne i klasy 1-3 w danej szkole lub wybrany jeden rocznik danej placówki do zorganizowania i przeprowadzenia „Dnia Tumbo”.
- Podczas tego dnia wychowawcy w swoich klasach realizują zajęcia dotyczące tematu śmierci i żałoby na podstawie bajki Trzecie życzenie Tumbo, szkicu zajęć dydaktycznych Gdy przychodzi smutek lub opracowania Spotkanie z Bajką: Jaś i Małgosia, Kopciuszek, Królowna Śnieżka przygotowanych przez Fundację Hospicyjną lub poprowadzić zajęcia według własnego pomysłu. Co roku przygotowujemy dla nauczycieli nowe szkice zajęć!
- Po zakończeniu zajęć wszystkie dzieci wspólnie mają uczestniczyć w urodzinach słonika Tumbo, organizując wydarzenie charytatywne na rzecz podopiecznych FDO Tumbo Pomaga - na przykład organizując kiermasz, a potem kwestując na rzecz potrzeb dzieci osieroconych będących pod opieką Funduszu Dzieci Osieroconych Tumbo Pomaga. Motywem przewodnim kiermaszu jest słonik Tumbo oraz kolor pomarańczowy (np. „pomarańczowy” kiermasz: soków, kanapek, ciast i ciasteczek, pomarańczowa loteria fantowa itp.). Dzień Tumbo może być rozpoczęciem lub zakończeniem tygodniowej akcji charytatywnej.
- Placówka zgłaszająca się do programu uzyskuje dostęp do zestawu opracowanych materiałów pomocniczych, przydatnych w przeprowadzeniu zajęć.

Materiały pomocnicze (do wydrukowania, przesyłane drogą mailową po otrzymaniu przez Fundację deklaracji uczestnictwa w akcji), w każdej edycji dodajemy nowe szkice zajęć!

- autorska bajka Trzecie życzenie Tumbo
- szkic zajęć dydaktycznych, ułatwiający nauczycielowi rozmowę o śmierci i żałobie

Omawiając poszczególne części opowiadania Trzecie życzenie Tumbo, dzieci poruszają zagadnienia dotyczące więzi rodzinnych, uczuć pojawiających się po śmierci przyjaciela – gęsi Tiny i sposobów zachowania o niej pamięci. W opowiadaniu dzieciom pomagają dorośli i słonik Tumbo, a śmierć gęsi jest powodem podjęcia rozmowy o trudnych uczuciach. Dzieci mogą zidentyfikować się z bohaterami bajki, ale trudne tematy podane są w bezpieczny dla nich sposób.

- autorskie szkice scenariuszy zajęć warsztatowych „Spotkanie z Bajką: Jaś i Małgosia”, „Spotkanie z Bajką: Kopciuszek”, „Spotkanie z Bajką: Królowna Śnieżka”.

Dzieci, omawiając bajkę Jaś i Małgosia, Kopciuszka i Królowną Śnieżkę, poruszają zagadnienia uczuć pojawiających się u osieroconych bohaterów oraz sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Trudne tematy podane są w bezpieczny sposób.

- autorski szkic scenariusza zajęć dla najmłodszych grup przedszkolnych: „Gdy przychodzi smutek”

Dzieci, rozmawiając o smutku, mogą wynikać również ze straty bliskiej osoby, dowiadują się jak mogą sobie z nim radzić, gdzie szukać pomocy oraz jak wspierać rówieśników.

- propozycja listu do rodziców informującego o „Dniu Tumbo”
- plakat „Dnia Tumbo”
- szablon maski słonia i szablony słonika Tumbo, szablony różnych postaci.

Wszystkie materiały pomocnicze zostaną przesłane do szkoły po zgłoszeniu udziału w projekcie.

W jaki sposób przeprowadzić „Dzień Tumbo” w klasach 4-8 szkoły podstawowej oraz w szkołach ponadpodstawowych?

- Zachęcamy wszystkie klasy w szkole lub wybrany rocznik danej szkoły do zorganizowania i przeprowadzenia „Dnia Tumbo”.
- W tygodniu poprzedzającym „Dzień Tumbo” wychowawca lub nauczyciel wprowadza uczniów w tematykę programu „Tumbo Pomaga”. Uczniowie rozmawiają na temat przebiegu żałoby oraz potrzeb osób osieroconych, zwłaszcza dzieci i młodzieży. Do realizacji zajęć można wykorzystać scenariusze przekazane przez Fundację Hospicyjną. W każdej edycji dodajemy nowe szkice zajęć!
- Do przeprowadzenia zajęć można wykorzystać szkice z ubiegłych lat.
- Uczniowie mogą przygotować wydarzenie charytatywne na rzecz dzieci osieroconych, którego motywem przewodnim jest słonik Tumbo oraz kolor pomarańczowy (np. „pomarańczowy” kiermasz: soków, kanapek, ciast i ciasteczek; konkurs na kartkę do osieroconego dziecka „Pomagam z Tumbo”, z rozstrzygnięciem; wystawa „pomarańczowych” fotografii, rysunków, komiksów, nagranie piosenki, zorganizowanie akcji w mediach społecznościowych, itp). Bardzo liczymy na inwencję szkolnej społeczności.
- Przygotowana akcja charytatywna może być zrealizowana w dowolnym terminie w okolicy daty 21 listopada otwierając tygodniową kwestę na rzecz potrzeb dzieci osieroconych będących pod opieką miejscowego hospicjum.
- Szkoła zgłaszająca się do programu uzyskuje dostęp do zestawu opracowanych materiałów pomocniczych, przydatnych w przeprowadzeniu zajęć.

Materiały pomocnicze (do wydrukowania)

- scenariusze zajęć dydaktycznych, ułatwiający nauczycielowi rozmowę o śmierci i żałobie – co roku dodajemy nowe autorskie scenariusze zajęć!!!
- poradnik dotyczący rozmów z uczniami o śmierci i umieraniu
- propozycja listu do rodziców, informującego o „Dniu Tumbo”
- plakat „Dnia Tumbo”, szablony słonika Tumbo i szablon maski słonia.

Wszystkie materiały pomocnicze zostaną przesłane do szkoły po zgłoszeniu udziału w projekcie.

Jak przygotować się do przeprowadzenia „Dnia Tumbo”?

- Zastanów się, czy to dobry moment w życiu Twojej klasy, by poruszać tematykę śmierci i żałoby.
- Przeczytaj Regulamin Akcji – wysłanie deklaracji jest równoznaczne z zaznajomieniem się i wyrażeniem zgody na zawarte w nim zapisy.
- Przeczytaj poradnik zawarty na stronie www.tumbopomaga.pl o tym, w jaki sposób rozmawiać z dziećmi o śmierci i żałobie.
- Spotkaj się z innymi nauczycielami w Twojej szkole, by omówić wspólnie przebieg „Dnia Tumbo” zarówno od strony dydaktycznej, jak i wspólnej organizacji akcji charytatywnej.
- Tydzień wcześniej przed wydarzeniem wyślij e-mailem list do rodziców informujący o „Dniu Tumbo” (propozycję listu wyślemy Państwu wraz z materiałami edukacyjnymi). W liście poproś o zgłoszenie sytuacji świeżej żałoby u dzieci. Dzięki temu będziesz bardziej uważny podczas prowadzenia zajęć. W liście zawrzyj także informacje o stronie www.tumbopomaga.pl, na której

rodzice mogą znaleźć ważne informacje dotyczące żałoby dzieci. Poinformuj również o akcji charytatywnej.

- Możesz napisać do Fundacji Hospicyjnej, by uzyskać odpowiedzi na ewentualne pytania dotyczące przeprowadzenia tego wydarzenia (info@tumbopomaga.pl).
- Kilka dni wcześniej w widocznych miejscach wydrukuj i wywieś przygotowany przez Fundację Hospicyjną plakat, promujący „Dzień Tumbo” w Twojej szkole.
- Wydrukuj szablon słonika dla dzieci, materiały papiernicze do realizacji lekcji i inne niezbędne rzeczy. Więcej informacji znajdziesz w szkicu zajęć dydaktycznych.
- W klasach starszych, w których uczniowie są głównymi organizatorami „Dnia Tumbo”, nauczyciel może pomóc urealnić plany uczniów, być inspiratorem i koordynatorem przedsięwzięcia.

Na co przeznaczone zostaną pieniądze z kwesty charytatywnej?

Wszystkie pieniądze pochodzące z kwest w przedszkolach i szkołach przeznaczone będą na pomoc materialną i psychologiczną dzieciom i młodzieży w żałobie – podopiecznym Funduszu Dzieci Osieroconych Tumbo Pomaga.

W jaki sposób zgłosić szkołę do udziału w „Dniu Tumbo”? (szczegółowy opis w Regulaminie)

- Szkołę/przedszkole do udziału w Dniu Tumbo zgłasza dyrektor lub nauczyciel – przedstawiciel placówki, najlepiej do 31 października (maksymalnie do 13 listopada).
- Wystarczy wypełnić formularz „Deklaracja uczestnictwa Dzień Tumbo 2023” i wysłać go na adres: info@tumbopomaga.pl.
- Prosimy o uważne przeczytanie Regulaminu – wysłanie deklaracji jest równoznaczne z zaznajomieniem się i wyrażeniem zgody na zawarte w nim zapisy. Znajdują się tam również ważne informacje o przebiegu akcji.
- Potwierdzeniem zgłoszenia udziału jest mailowa informacja zwrotna z materiałami pomocniczymi. Zachęcamy, by zorganizować Dzień Tumbo w listopadzie, najlepiej między 15 a 26 listopada.
- Podsumowanie Dnia Tumbo przez placówki oświatowe oraz przekazanie karty ewaluacyjnej do Fundacji Hospicyjnej na adres e-mail: info@tumbopomaga.pl powinno nastąpić do 18 grudnia.
- W razie pytań można napisać lub zadzwonić do Huberta Kulika.: info@tumbopomaga.pl, tel. 573 001 212 (godz. 8.00–14.00).

Czym zajmuje się Fundacja Hospicyjna?

Działająca w Gdańsku Fundacja Hospicyjna od 20 lat pomaga chorym u kresu życia i ich bliskim. Szczególną uwagę zwraca na dzieci, których najbliżsi odchodzą po ciężkiej chorobie w hospicjum. Od 2006 roku prowadzi dla nich Fundusz Dzieci Osieroconych Tumbo Pomaga. Ponadto Fundacja prowadzi Hospicjum dla Dzieci i Dorosłych im. ks. E. Dutkiewicza SAC, skupia się na działalności edukacyjnej, szkoleniowej i wydawniczej oraz rozwija wolontariat. Fundacja organizuje także kampanie społeczne „Hospicjum to też Życie”, których celem jest podnoszenie świadomości społecznej na temat różnych aspektów opieki nad osobami u kresu życia (fundacjahospicyjna.pl). Każdego roku w kampanii bierze udział wiele hospicjów z całej Polski.

Coroczne akcje, wydarzenia i pomoc Funduszu Dzieci Osieroconych Tumbo Pomaga (regionalne lub ogólnopolskie)

- Dzień Tumbo – Dzień Solidarności z Dziećmi i Młodzieżą w Żałobie, 100 placówek oświatowych rocznie
- Seria „Bajka Plasterek” – opowiadania dla dzieci po śmierci bliskiej osoby, 100 bibliotek szkolnych rocznie
- Metody pracy z uczniem w żałobie – warsztaty dla nauczycieli, ponad 60 nauczycieli rocznie
- Uśmiech Dziecka na Dzień Dziecka – prezenty, 500 dzieci chorych i dzieci osieroconych
- Kolorowy Piórnik – wyprawki szkolne, ponad 300 dzieci
- Ferie i wakacje z Fundacją, świetlica – wyjazdy edukacyjno-wypoczynkowe, spotkania, ponad 20 dzieci osieroconych
- Konsultacje psychologiczne – pomoc dla nauczycieli, rodziców i dzieci i dorosłych – ok 100 godzin w skali miesiąca
- TUMBOteam – sportowa forma wsparcia osieroconych, ponad 200 osób
- Wsparcie edukacyjne – opłacane zajęcia dodatkowe, ponad 100 dzieci osieroconych
- Mikołaje, Łączcie się – prezenty, 180 dzieci chorych, ich rodzeństwa i dzieci osieroconych

Materiały edukacyjne i promocyjne dla gdańskiej edycji Dnia Tumbo zostały zaprojektowane i wydrukowane dzięki finansowaniu ze środków miasta Gdańska w ramach projektów „Tumbo Pomaga w żałobie”, „Tumbo Pomaga i szkoli - program psychopedagogicznego wsparcia dla dzieci i młodzieży w żałobie” oraz „Dzień Tumbo 2022 - Dzień Solidarności z dziećmi i młodzieżą w żałobie”

Opracowanie informatora:

Agnieszka Paczkowska, psycholog Hospicjum im. ks. E. Dutkiewicza SAC w Gdańsku, koordynatorka merytoryczna programu „Tumbo Pomaga” Fundacji Hospicyjnej